

Дело C-63/24 [Galte]ⁱ

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

26 януари 2024 година

Запитваща юрисдикция:

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Литва)

Дата на акта за преюдициално запитване:

24 януари 2024 г.

Жалбоподател в първоинстанционното и касационното производство:

K.L.

Ответник в първоинстанционното и касационното производство:

Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos

[...]

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

(ВЪРХОВЕН АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД, ЛИТВА)

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

24 януари 2024 година
[...]

Върховният административен съд на Литва, разширен състав [...] [състав на съда]

в писмено производство по обжалване разгледа в съдебно заседание жалбата на жалбоподателя K.L., срещу решението на Vilniaus apygardos administracinis teismas (Областен административен съд, Вилнюс, Литва) от 30 март 2023 г. по административно дело, образувано по жалба, подадена от

ⁱ Името на настоящото дело е измислено. То не съвпада с истинското име на никоя от страните по делото.

[този] жалбоподател [...] срещу ответника, Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (Дирекция „Миграция“ към Министерството на вътрешните работи на Република Литва), с искане за отмяна на решение и заповед за извършване на действия.

Разширеният състав

установи следното:

I.

- 1 Настоящото дело се отнася до спор между жалбоподателя К.Л. (наричан по-нататък „жалбоподателят“) и ответника, Дирекция „Миграция“ към Министерството на вътрешните работи на Република Литва (наричан по-нататък „ответникът“ или „Дирекцията“) дали частта от решението на ответника от 16 януари 2023 г. [...] (наричано по-нататък „решението“), в която на жалбоподателя се отказва предоставянето на убежище в Република Литва, е законосъобразна и обоснована.

Правна уредба. Международно право.

- 2 Конвенцията за статута на бежанците, подписана в Женева на 28 юли 1951 г. (Сборник договори на Обединените нации, том 189, стр. 150, № 2545 (1954), наричана по-нататък „Женевската конвенция“), е в сила от 22 април 1954 г. Тя е допълнена с Протокола относно статута на бежанците, подписан в Ню Йорк на 31 януари 1967 г., който влиза в сила на 4 октомври 1967 г. (наричан по-нататък „Протоколът“).
- 3 В преамбюла на Женевската конвенция се отбелязва, че Върховният комисар на Организацията на обединените нации за бежанците (ВКБ ООН) е натоварен със задачата да наблюдава изпълнението на международните конвенции за закрила на бежанците и се предвижда, че държавите се задължават да сътрудничат на ВКБ ООН при изпълнението на неговите задължения, и по-специално да улесняват изпълнението на задължението му да контролира прилагането на тези инструменти.
- 4 Съгласно член 1, раздел F, буква b) от Женевската конвенция разпоредбите на тази конвенция не се прилагат по отношение на лицата, за които има сериозни основания да се предполага, че са извършили тежко престъпление от неполитически характер извън страната, която им е дала убежище, преди да бъдат допуснати в тази страна като бежанци.
- 5 Съгласно член 33, параграф 1 от Женевската конвенция никоя договаряща държава няма по какъвто и да е начин да експулсира или връща („refouler“) бежанец до границата на територията, където са били застрашени животът или свободата му по причина на неговата раса, религия, националност, принадлежност към дадена социална група или политически възгледи.

Правна уредба. Право на Европейския съюз.

- 6 Съображение 4 от Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила (наричана по-нататък „Директива 2011/95/ЕС“) гласи, че Женевската конвенция и Протоколът представляват крайъгълен камък на международноправния режим за закрила на бежанците.
- 7 Съображение 16 от Директива 2011/95/ЕС гласи, че тази директива зачита основните права и съблюдава принципите, признати по-специално в Хартата на основните права на Европейския съюз. По-специално тази директива има за цел да гарантира пълното зачитане на човешкото достойнство и правото на убежище на лицата, подали молба за убежище, и на придружаващите ги членове на тяхното семейство, и да насърчи прилагането на членове 1, 7, 11, 14, 15, 16, 18, 21, 24, 34 и 35 от посочената харта, и поради това следва да бъде изпълнена съответно.
- 8 Съгласно член 12, параграф 2, буква б) от Директива 2011/95/ЕС гражданин на трета държава или лице без гражданство се изключва от кръга на бежанците, когато има сериозни основания да се счита, че съответното лице е извършило тежко престъпление, което няма политически характер, извън територията на държавата на своето убежище, преди да бъде прието като бежанец, което означава преди издаването на разрешението за пребиваване, въз основа на факта, че му е предоставен статут на бежанец; особено жестоките действия, дори и да се твърди, че са извършени с политическа цел, биха могли да бъдат квалифицирани като тежки престъпления, които нямат политически характер.
- 9 Член 21, параграф 1 от Директива 2011/95/ЕС предвижда, че държавите членки спазват принципа за забрана на връщането в съответствие със своите международни задължения.
- 10 Член 18 от Хартата на основните права на Европейския съюз гласи, че правото на убежище се гарантира при спазване на правилата на Женевската конвенция от 28 юли 1951 г. и на Протокола от 31 януари 1967 г. за статута на бежанците и в съответствие с Договора за Европейския съюз и Договора за функционирането на Европейския съюз.

Правна уредба. Национално законодателство.

- 11 Член 86, параграф 1 от Lietuvos Respublikos įstatymas dėl užsieniečių teisinės padėties (Закон на Република Литва за правния статут на чужденците (наричан по-нататък „Законът“) предвижда, че „статут на бежанец се предоставя на кандидат за убежище, който поради основателни опасения от

преследване по причини, свързани с раса, религия, националност, принадлежност към определена социална група или политически убеждения, който се намира извън държавата, чийто гражданин е, и който не може или се страхува да се възползва от закрилата на тази държава, или който, без да има гражданство на чужда държава, се намира извън държавата на обичайното си местопребиваване и поради горепосочените причини не може или се страхува да се завърне там, при условие че не попада в обхвата на основанията за изключване, предвидени в член 88, параграфи 1 и 2 от настоящия закон“.

- 12 Член 88, параграф 2, точка 3 от закона гласи, че „не се предоставя статут на бежанец на кандидат за убежище, който отговаря на критериите, посочени в член 86, параграф 1 от настоящия закон, ако има сериозни основания да се счита, че преди да влезе в Република Литва, съответното лице е извършило тежко престъпление, което няма политически характер (особено жестоките действия, дори и да се твърди, че са извършени с политическа цел, биха могли да бъдат квалифицирани като тежки престъпления, които нямат политически характер) или е било признато за виновно за действия, противоречащи на целите и принципите на Организацията на обединените нации, или е подбуждало или по друг начин е участвало в извършването на такива престъпления или такива действия“.
- 13 В член 40, параграф 1, точка 8 от закона се посочва, че на чужденец може да бъде издадено или подновено разрешение за временно пребиваване, *inter alia*, ако чужденецът не може да бъде върнат в друга държава или експулсиран от Република Литва в случаите, посочени в член 130, параграфи 1, 2 и 4 от същия закон;
- 14 Член 130, параграф 1 от закона забранява експулсирането или връщането на чужденец в държава, в която животът или свободата му са застрашени или в която той може да бъде преследван поради своята раса, религия, националност, принадлежност към определена социална група или политически убеждения, или в държава, от която впоследствие може да бъде изпратен в такава държава.
- 15 Съгласно параграф 92.2.2. от *Prieglobsčio Lietuvos Respublikoje suteikimo ir panaikinimo tvarkos aprašas* (Описание на процедурите за предоставяне и отнемане на убежище в Република Литва), одобрено с *Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2016 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-131* (Заповед № 1V-131 на министъра на вътрешните работи на Република Литва от 24 февруари 2016 г. (приложимата към случая редакция е тази, която е последно изменена със Заповед № 1V-819 от 28 декември 2022 г.), упълномощен държавен служител от дирекция „Миграция“, който разглежда молбата за предоставяне на убежище по същество, трябва да провери данните за кандидата за убежище в Регистъра на заподозрените лица, обвиняеми и осъдени лица, а именно дали кандидатът за убежище (над 14-годишна възраст) не е признат за виновен с влязла в сила присъда в

извършването на тежко или много тежко престъпление или в извършването на такова престъпление в съучастие.

Относими факти

- 16 В настоящото административно [дело] е установено, че на 17 февруари 2022 г., след като е преминал незаконно границата между Литва и Беларус, жалбоподателят е подал молба до Дирекцията за предоставяне на убежище и разрешение за временно пребиваване в Република Литва.
- 17 Според жалбоподателя властите в (редактирани данни) са го осъждали три пъти неправилно, като истинската причина била, че той бил активен член на опозицията на (редактирани данни) в (редактирани данни). Жалбоподателят заявява, че е избягал от (редактирани данни), тъй като служителите на правоприлагащите органи в тази страна са започнали да провеждат разпити (редактирани данни), които жалбоподателят тълкува като опит на компетентните органи да изфабрикуват още едно наказателно дело срещу него. Според жалбоподателя той е преследван от властите на (редактирани данни) по две причини: разпространяване на политическа информация и организиране на митинги.
- 18 След проведено разследване Дирекцията установява, че възможната причина за преследването на жалбоподателя е публична критика на властите на (редактирани данни) (редактирани данни). Според информацията, събрана за държавата по произход, лицата, които не са съгласни с (редактирани данни) в (редактирани данни), са много активно преследвани. В съответствие с това Дирекцията отбелязва, че макар публикациите на жалбоподателя в социалните медии да не са били популярни, името на жалбоподателя се е появило в списъка на (редактирани данни), публикуван от властите на (редактирани данни), както и в различни (редактирани данни) медийни публикации. Дирекцията счита, че при тези обстоятелства е много вероятно жалбоподателят да бъде арестуван в страната на произход и че е вероятно съдържанието на социалните му медии да бъде проверено след ареста. Това кара Дирекцията да заключи, че жалбоподателят почти със сигурност е изложен на риск от наказателно преследване за публикуването на горепосоченото съдържание и че следователно може да му бъде предоставен статут на бежанец в Република Литва.
- 19 (редактирани данни).
- 20 След преценка на съдържанието, обстоятелствата, последиците и присъдата по наказателните дела срещу жалбоподателя Дирекцията установява, че обвиненията срещу жалбоподателя (редактирани данни) са основателни [...]. С други думи, според Дирекцията жалбоподателят е извършил деяния, които попадат в обхвата на определението за „тежко престъпление, което няма политически характер“, поради което в съответствие с член 88, параграф 2, точка 3 от закона следва да бъде изключен от кръга на бежанците.

- 21 След като констатира, че на жалбоподателя не може да бъде предоставена международна закрила на основанията, предвидени в член 88 от Закона, Дирекцията все пак решава на основание член 130, параграф 1 от Закона, че е забранено връщането на жалбоподателя в страната му на произход, тъй като той може да бъде преследван в (редактирани данни) заради политическите си убеждения. В съответствие с това, на основание член 40, параграф 1, точка 8 от закона, Дирекцията издава на жалбоподателя разрешение за временно пребиваване.
- 22 Тъй като не е съгласен с частта от решението, с която му е отказано убежище в Република Литва, жалбоподателят подава жалба до Областен административен съд, Вилнюс. С решение от 30 март 2023 г. този съд отхвърля жалбата на жалбоподателя като неоснователна. Жалбоподателят подава жалба срещу решението до Върховния административен съд на Литва.

Разширеният състав

установи следното:

II.

- 23 В настоящото дело се поставят въпроси относно тълкуването на член 12, параграф 2, буква б) от Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила, във връзка с [...] член 18 от Хартата на основните права на Европейския съюз. Поради това е необходимо да се отправи преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз [...] [позоваване на разпоредби от процесуалното право].
- 24 Жалбоподателят подчертава, че вече е изтърпял наказанието за престъплението, за което Дирекцията му е отказала статут на бежанец. Въз основа на източници, публикувани от ВКБООН, жалбоподателят твърди, че в такива ситуации вече не се прилага разпоредбата за изключване от кръга на бежанците. В съответствие с това жалбоподателят иска да се отправи запитване до Съда на Европейския съюз за тълкуване на член 12, параграф 2, буква б) от Директива 2011/95/ЕС.
- 25 Ответникът посочва, че литовският законодател не е дал определение на понятието тежко престъпление, което няма политически характер. Такова определение не е изрично посочено и в Директива 2011/95/ЕС. Така в случая на жалбоподателя е използвано Практическото ръководство на Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището относно изключването за тежки

(неполитически) престъпления¹ (наричано по-нататък „Практическото ръководство относно тежките (неполитически) престъпления“), в което се съдържа определението за тежки неполитически престъпления и насоките за оценка. В съответствие с критериите, изложени в това ръководство, Дирекцията е разгледала извършените от жалбоподателя престъпления и е установила, че (едно от) тези престъпления попада в обхвата на определението за „тежко престъпление, което няма политически характер“.

- 26 Според ответника в момента липсва съдебна практика по този въпрос, както и последователност в начина, по който държавите членки на Съюза, определят или оценяват влиянието на изтърпяването на наказанието върху решението да не се предостави убежище в случай на тежки престъпления, които нямат политически характер. Практическото ръководство на Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището относно тежките (неполитически) престъпления не дава насоки за оценката на случаите, в които лицето е изтърпяло присъда. Въпреки това в Практическото ръководство на Европейската служба за подкрепа в областта на убежището „Практическо ръководство на EASO. Изключване“ се обяснява, че „в зависимост от националната практика служителят, работещ по случая, може да разгледа дали кандидатът не е понесъл вече достатъчно наказание за деянието(ята), водещо(и) до изключване, като вземе предвид: срок[а] на изтърпяване на присъдата в сравнение със срока, считан за разумен съгласно нормите на ЕС; поведението на лицето след участието му в деянието(ята), включително през времето в мястото за лишаване от свобода; дали кандидатът е изразил съжалението си, възстановил е вредата и/или е поел отговорност за деянието(ята)“². Ответникът подчертава, че от формулировката в това ръководство следва, че в това отношение служителят, работещ по случая има право на преценка.
- 27 Съгласно член 2, буква г) от Директива 2011/95/ЕС „бежанец“ означава гражданин на трета държава, който поради основателни опасения от преследване, основано на раса, религия, националност, политическо мнение или принадлежност към определена социална група се намира извън държавата, чийто гражданин е, и който не може или поради тези опасения не желае да се обърне за закрила към тази държава, или лице без гражданство, което, като се намира по горепосочените причини извън държавата на предишното си обичайно пребиваване, не може или поради такива опасения не желае да се завърне в нея, и по отношение на което не се прилага член 12.

¹ Агенция на Европейския съюз в областта на убежището „Практическо ръководство относно изключването за тежки (неполитически) престъпления“: <https://euaa.europa.eu/publications/practical-guide-exclusion-serious-non-political-crimes>.

² Европейската служба за подкрепа в областта на убежището „Практическо ръководство на EASO. Изключване“, стр. 35, https://euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/EASO_Practical_Guide_-_Exclusion_%28final_for_web%29.pdf.

- 28 Престъпленията и деянията по член 1, раздел F от Женевската конвенция или по член 12, параграф 2 от Директива 2011/95 засягат тежко основни ценности, каквито са зачитането на човешкото достойнство и правата на човека, на които, както е посочено в член 2 ДЕС, се основава Съюзът, и мирът, който Съюзът има за цел да насърчава, съгласно член 3 ДЕС (решение на Съда (голям състав) от 2 май 2018 г., *K./Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie и Н.Ф./Belgische Staat*, съединени дела C-331/16 и C-366/16, EU:C:2018:296, т. 46).
- 29 Член 12, параграф 2, буква б) от Директива 2011/95/ЕС предвижда, че гражданин на трета държава или лице без гражданство се изключва от кръга на бежанците, когато има сериозни основания да се счита, че съответното лице е извършило тежко престъпление, което няма политически характер, извън територията на държавата на своето убежище, преди да бъде прието като бежанец, което означава преди издаването на разрешението за пребиваване, въз основа на факта, че му е предоставен статут на бежанец; особено жестоките действия, дори и да се твърди, че са извършени с политическа цел, биха могли да бъдат квалифицирани като тежки престъпления, които нямат политически характер.
- 30 Решението на Съда (голям състав) по съединени дела C-57/09 и C-101/09, *Bundesrepublik Deutschland/V и D* подчертава, че изключването от статута на бежанец на едно от посочените в член 12, параграф 2, буква б) или в) основания е свързано с тежестта на извършените деяния, която трябва да е толкова голяма, че съответното лице да не може законосъобразно да иска да се ползва от закрилата, свързана със статута на бежанец по смисъла на член 2, буква г) от Директивата. Следователно, компетентният орган е задължен да прецени тежестта на извършените деяния и индивидуалната отговорност на съответното лице. За тази цел трябва да се вземат предвид всички обстоятелства, които са определящи за тежестта на деянията и за положението на лицето. Когато такава преценка води до извода, че следва да се приложи член 12, параграф 2 от Директива 2011/95/ЕС, не съществува изискване да се извършва проверка за пропорционалност (решение на Съда (голям състав) от 9 ноември 2010 г., *Bundesrepublik Deutschland/V и D*, съединени дела C-57/09 и C-101/09, EU:C:2010:661, т. 108—109).
- 31 Според настоящия състав решението на Съда по дело *Ahmed* е относимо, *mutatis mutandis*, към тълкуването на основанието за изключване от статут на бежанец, посочено в член 12, параграф 2, буква б) от Директива 2011/95/ЕС. В това решение Съдът на ЕС, разглеждайки основанието за изключване от субсидиарна закрила, предвидено в член 17, параграф 1, буква б) от Директива 2011/95/ЕС, отбелязва, че макар критерият за наказанието, предвидено от наказателното законодателство на съответната държава членка, да е от особено значение при преценката на тежестта на престъплението, обосноваваща изключване от субсидиарната закрила в съответствие с член 17, параграф 1, буква б) от Директива 2011/95, компетентният орган може да се позове на предвиденото в тази разпоредба

основание за изключване само след като прецени за всеки отделен случай конкретните факти, които са му известни, с цел да определи дали съществуват сериозни основания да се счита, че деянията, извършени от съответното лице, което извън това отговаря на критериите за получаване на поискания статут, представляват такова основание за изключване. Това тълкуване се подкрепя от доклада на Европейската служба за подкрепа в областта на убежището (EASO) от януари 2016 г., озаглавен „Изключване: членове 12 и 17 от Директивата за относно признаването (2011/95/ЕС)“, който в точка 3.2.2, отнасяща се до член 17, параграф 1, буква б) от Директива 2011/95, препоръчва тежестта на престъплението, която може да изключи лицето от статута на субсидиарна закрила, да се преценява въз основа на множество критерии като по-специално естеството на съответното деяние, причинените вреди, вида на наказателното производство, вида на предвиденото наказание и дали повечето съдилища също считат съответното деяние за тежко престъпление. Съдът на ЕС също така отбелязва, че сходни препоръки се съдържат в Наръчника по процедури и критерии за определяне на статут на бежанец съгласно Конвенцията от 1951 г. и Протокола от 1967 г. за статута на бежанците (вж. решение на Съда от 13 септември 2018 г., *Shajin Ahmed/Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal*, C-369/17, EU:C:2018:713, т. 55—57).

- 32 В този контекст следва да се отбележи, че по настоящото административно дело се поставя въпросът за преценката на изгърпяното наказание за извършено престъпление в контекста на член 12, параграф 2, буква б) от Директива 2011/95/ЕС. Според настоящия състав такова обстоятелство по своето естество не е свързано с „тежестта“ на извършеното от кандидата за убежище деяние или с неговата „индивидуална отговорност“ за извършването на деянието.
- 33 В това отношение настоящият състав отбелязва, че Практическото ръководство относно изключването за тежки (неполитически) престъпления, цитирано в точка 25 от настоящото определение, не сочи обстоятелството от значение за настоящото административно дело (изгърпяната от кандидата за убежище присъда), като част от критериите за преценка на тежестта на престъплението (или в списъка, включен в приложение А към този документ, на обстоятелствата, които могат да бъдат взети предвид при индивидуалния анализ на тежестта на престъплението); вярно е обаче, че списъкът не е нито задължителен, нито изчерпателен³.
- 34 Това обстоятелство не се споменава в раздел 3.4 от съдебния анализ на Европейската служба за подкрепа в областта на убежището „Изключване: Член 12 и член 17 от Директивата относно признаването. Второ издание“, в който се разглеждат елементите на тежко престъпление, което няма

³ Агенция на Европейския съюз в областта на убежището „Практическо ръководство относно изключването за тежки (неполитически) престъпления“: стр. 13—18; <https://euaa.europa.eu/publications/practical-guide-exclusion-serious-non-political-crimes>.

политически характер по член 12, параграф 2, буква б) от Директива 2011/95/ЕС, нито в раздел 3.6, в който се подчертават правните аспекти, свързани с установяването на индивидуална отговорност⁴. Вярно е, че в раздел 3.7 „Погасяване“ от този документ се посочва, че „въпросът дали погасяването на престъпление или деяние, което е основание за прилагането на клаузата за изключване, действително може да бъде релевантно съображение при преценката на изключването от статута на бежанец е разгледан косвено от СЕС в делата В и D в отговор на два от въпросите, отправени от германския федерален административен съд“. Според настоящия състав в раздел 3.7 от въпросния съдебен анализ на Европейската служба за подкрепа в областта на убежището не е изложена ясна позиция по разглеждания въпрос и, което е по-важно, в практиката на Съда не е дадено тълкуване или оценка на обстоятелства от подобен характер за целите на член 12, параграф 2, буква б) от Директива 2011/95/ЕС.

- 35 Въпреки това, съгласно точка 157 от Наръчника по процедури и критерии за определяне на статут на бежанец съгласно Конвенцията от 1951 г. и Протокола за статута на бежанците от 1967 г., на който Съдът се позовава в решението по делото Ahmed „при оценяване естеството на престъплението, което се предполага, че е било извършено, [...] значение има и фактът, че даден кандидат, осъден за сериозно неполитическо престъпление, вече е изтърпял наказанието си, или е бил помилван, или се е възползвал от амнистия. В последния случай се предполага, че изключващата клауза не е повече приложима, освен ако не се докаже, че въпреки помилването или амнистията, криминалният характер на кандидата все още е преобладаващ“⁵.
- 36 Освен това практическото ръководство на Европейската служба за подкрепа в областта на убежището „Практическо ръководство на EASO: Изключване“ предоставя контролен списък с допълнителни съображения, като се посочва *expressis verbis*, че „изложените по-долу съображения зависят от националната практика“. Когато са налице сериозни основания да се счита, че кандидатът носи индивидуална отговорност за деянието(ята), водещо(и) до изключване, в зависимост от националната практика служителят, работещ по случая, може да продължи проверката дали изключването ще отговаря в този случай на целите на клаузите за изключване. Колкото по-големи ексцесии представлява(т) деянието(ята), водещо(и) до изключване, толкова по-неприложими са следните фактори, когато се взема

⁴ Европейската служба за подкрепа в областта на убежището „Съдебен анализ — Изключване: членове 12 и 17 от Директивата относно признаването. Второ издание“; https://euaa.europa.eu/sites/default/files/EASO_Exclusion_second_edition_JA_EN.pdf.

⁵ Наръчник по процедури и критерии за определяне на статут на бежанец съгласно Конвенцията от 1951 г. и Протокола от 1967 г. за статута на бежанците стр. 36, т. 157; <https://www.unhcr.org/media/handbook-procedures-and-criteria-determining-refugee-status-under-1951-convention-and-1967>.

окончателното решение“⁶. Тези фактори са: i) изтърпяна присъда за деяние, което (иначе) води до изключване; ii) време, изтекло след престъпното деяние; iii) амнистия или помилване.

- 37 С оглед на гореизложеното разширеният състав приема, че в контекста на всички относими обстоятелства при преценката на тежестта на извършеното от кандидата за убежище престъпление и на индивидуалната му отговорност вече изтърпяното от кандидата наказание, помилването му или амнистията, от която кандидатът се е възползвал, или всякакви други обстоятелства от подобно естество могат да бъдат релевантен фактор, който води до (не)прилагане на член 12, параграф 2, буква б) от Директива 2011/95/ЕС. Въпреки това за настоящия състав не е ясно дали обстоятелство като разглежданото в настоящото дело *ipso facto* изключва приложимостта на член 12, параграф 2, буква б) от Директива 2011/95/ЕС. С други думи, съставът се съмнява дали съществува задължение да се вземе предвид вече изтърпяната от кандидата за убежище присъда, помилването му или амнистията, от която се е възползвал, или друго обстоятелство от подобен характер при преценката дали действията на това лице, което иначе отговаря на критериите за предоставяне на статут на бежанец, попадат в обхвата на основанията за изключване от статута на бежанец, предвидени в член 12, параграф 2, буква б) от Директива 2011/95/ЕС.
- 38 В това отношение следва да се отбележи, че съгласно член 18 от Хартата на основните права на Европейския съюз правото на убежище се гарантира при спазване на правилата на Женевската конвенция от 28 юли 1951 г. и на Протокола от 31 януари 1967 г. за статута на бежанците и в съответствие с Договора за Европейския съюз и Договора за функционирането на Европейския съюз. Поради това настоящият състав счита, че е важно да се подчертае, че основанията за изключване от статута на бежанец, предвидени в член 1, раздел F от Женевската конвенция и в член 12, параграф 2 от Директива 2011/95, са установени с цел от статута на бежанец да се изключват лица, приети за недостойни за свързаната с този статут закрила (решение на Съда от 2 май 2018 г., *K./Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie и Н.Ф./Belgische Staat*, съединени дела C-331/16 и C-366/16, EU:C:2018:296, т. 50). Съответно според настоящия състав задължението, в контекста на прилагането на член 12, параграф 2, буква б) от Директива 2011/95/ЕС, да се вземе предвид изтърпяното наказание, помилването или амнистията или всяко друго обстоятелство от подобен характер би означавало отчасти че преценката на тежестта на престъплението и на индивидуалната отговорност на кандидата за убежище, извършил престъплението, вече няма да бъде решаваща при посочените обстоятелства и че, наред с другото, всички тези

⁶ Европейската служба за подкрепа в областта на убежището „Практическо ръководство на EASO. Изключване“, стр. 35; https://euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/EASO_Practical_Guide_-_Exclusion_%28final_for_web%29.pdf.

лица вече няма да се считат за „недостойни за свързаната с този статут закрила“.

- 39 Вярно е, че основанията за изключване лишават от предвидените в Женевската конвенция от 1951 г. и в Директива 2011/95/ЕС гаранции лицата, чиято необходимост от закрила е била установена и поради това представляват изключения или ограничения при прилагането на хуманитарна норма. Предвид потенциалните последици от прилагането им е необходим особено предпазлив подход (вж. заключението на генералния адвокат Paolo Mengozzi от 1 юни 2010 г. по съединени дела В (C-57/09) и D (C-101/09), EU:C:2010:302, т. 46). В бележката относно клаузите за изключване № EC/47/SC/CRP.29 на Изпълнителния комитет на Върховния комисар на ООН за бежанците (ВКБООН), в която се коментира член 1, раздел F, буква б) от Женевската конвенция, се посочва, че трябва да се прилага „балансиращ тест“: този тест гарантира, че изключването не води до големи вреди за извършителя, отколкото са оправдани с оглед предполагаемото престъпление. Следователно неговата тежест трябва да се прецени спрямо нивото на преследване, на което извършителят вероятно ще бъде изложен в държавата на произход. Ако предполагаемото преследване е толкова сериозно, че да застраши живота или свободата на извършителя, тогава само изключително тежко престъпление ще оправдае прилагането на клаузата за изключване⁷. Според настоящия състав изискването за посочения „балансиращ тест“ по принцип е защитено от принципа за забрана за връщане, който е гарантиран по отношение на кандидата за убежище дори когато му е отказано убежище, както при обстоятелствата в главното производство.

III.

- 40 [...] [задължение за отправяне на преюдициално запитване съгласно член 267, трета алинея ДФЕС]
- 41 При тези обстоятелства, за да се разсеят възникналите съмнения относно тълкуването и прилагането на разпоредба от правото на Съюза, която е от значение за разглежданите в настоящия спор правоотношения, е уместно да се поиска от Съда тълкуване на член 12, параграф 2, буква б) от Директива 2011/95/ЕС във връзка с [...] член 18 от Хартата на основните права на Европейския съюз. Отговорът на въпроса, поставен в диспозитива на настоящото определение, е от решаващо значение за настоящия случай, тъй като той би позволил също така, като гарантира по-специално върховенството на правото на Съюза, да се гарантира единна национална съдебна практика.

⁷ Бележка относно клаузите за изключване EC/47/SC/CRP.29 на Изпълнителния комитет на Върховния комисар на ООН за бежанците (ВКБООН), т. 18; <https://www.unhcr.org/publications/note-exclusion-clauses>.

С оглед на изложените по-горе съображения [...] [позоваване на разпоредбите на процесуалния закон], разширеният състав на Върховния административен съд на Литва [...]

постанови [...]

[...] [стандартен процесуален израз]

Отправянето на следното преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз:

„Трябва ли член 12, параграф 2, буква б) от Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила, разглеждан във връзка с член 18 от Хартата на основните права на Европейския съюз, да се тълкува в смисъл, че съществува задължение да се вземе предвид вече изтърпяната от кандидата за убежище присъда, помилването му или амнистията, от която се е възползвал, или друго обстоятелство от подобен характер при преценката дали действията на това лице, което иначе отговаря на критериите за предоставяне на статут на бежанец, попадат в обхвата на основанията за изключване от статута на бежанец, предвидени в член 12, параграф 2, буква б) от Директива 2011/95/ЕС.

[...]

[стандартен процесуален израз и състав на съда]